

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a in
laintulu monarchiei pe 1 anu
intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu VI.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie seu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a dou'a si
a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
asemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redactiu-
nea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 44.

— Sibiu, Sambata 4/16 Juniu. —

1883.

Cātu are se coste regularea Portiloru de feru?

In Nr. 42 arataramu, că acésta cestiune ajunsa de multu la rangulu de européna, a fostu luata la discussiune dilele trecute in consiliulu de ministrii la Vien'a, cam fara voi'a ungureniloru. Mai apoi se află, că de voia de nevoia sunt si ungureni de acordu. De atunci se deslegara si penele oficióse, dela care aflamu câteva informatiuni prea demne de a fi cunoscute daca s'ar potea, de către toti locuitorii tiei, cari potu fi mai multu cá siguri, că urmarile regularei Portiloru de feru si preste totu ale Dunarei le vomu simti cătu mai curendu si apoi in tóte generatiunile, in bine sau in reu? este alta intrebare; destulu că le vomu simti in multime de afaceri si ocupatiuni national-economice, in schimbarea valórei pamentului, in comerciu, in colonisari de locuri si regiuni intregi, in concurentia pe terenulu industriei, in tóta desvoltarea nóstra nationala, spirituala si fisica. Resaritulu si Apusulu lumei voru simti urmarile acestei revolutiuni economice, că-ci regularea Dunarei va provocá o asemenea revolutiune, din care apoi se voru nasce altele politice. Turcii până erau ei in vechi'a loru putere, au sciutu fôrte bine, pentru-ce n'au suferitu nici-odata se se sparga „Gherdapurile“, precum diceau ei, si de câte-ori s'a relevatu cestiunea acésta chiaru in véculu acesta de către europeni, turcii sau denegau ori-ce invoire, sau dedeau respunsuri evasive, sau cum dicu ai nostrii, respunsu cu gur'a altuia.

De candu se infintiasa cunoscut'a comisiune internationala européna până la Galati, acésta n'a lipsitu a se folosi de mai multe ocaziuni spre a provocá si la regularea Portiloru de feru. Intr' aceea dupa mai multe cercetari facute la faci'a locului prin ingineri hidraulisti si corabieri cunoscatori de apele Dunarei, s'au cunoscutu necesitatea imperiósá de a se sparge si regulá nu numai Portile de feru propriu numite asia, ci si tóta albi'a Dunarei pe o distantia mai lunga de 100 chilometrii, adeca cătu tine dela orasielulu Moldov'a-vechia in Banatu până la Turnu-Severinu in Romani'a, care tóta e plina de stanci si cataracte strimte, fôrte periculóse.

In a. 1874 se induplecasera atátu turcii cătu si austro-ungureni, că se esmitta comisiuni de ingineri hidraulisti la faci'a locului, ceea ce s'a si intemplat. Dupa mai multe mesuraturi, studie si calculari, cum si dupa conferentie avute cu membrii comisiunei europene, in fine acestia ficsara spelele de regulare la sum'a rotunda de 12 milióne franci (circa 5 milióne florini).

Abia se facusera acelea planuri de regulare, pe candu in an. 1875 se si incepura versarile de sange in Hertegovin'a si Montenegro, in a. 1876 intre Serbi'a si Turci'a, in a. 1877 intre Turci'a, Russi'a si Romani'a, dupa care urmă congresulu dela Berlinu. Acesta insarcinà pe Austro-Ungari'a cu executarea planului. Oficiósele inse spunu acum, că relatiunile politice incurcate ale monarchiei si situatiunea finantiala a Ungariei nicidecum n'au suferitu că se se apuce mai curendu de lucru. Atàta totusi s'a facutu, că au chiamatu hidraulisti barbati de specialitate din tieri straine, că se studiedie din nou nu numai albi'a Dunarei până la T.-Severinu, dara si regiunile de prin pregiuru si scurgerea altoru riuri in Dunare. Operatele acelu ingineri straini sunt recunoscute până acum de fôrte bune si multu laudate, că unele care daca se voru executá si multu laudate, că unele care daca se voru executá atátu in Portile de feru, cătu si pe distanti'a dintre Moldov'a v. si T.-Severinu, voru avea de resultatu chiaru si in cele mai anguste strimtori de astadi si o albia afunda celu mai puçinu de 2 metrii si o larga de 60 metrii. Planulu lor de lucrari l'au impartitu in patru sectiuni, observandu preste totu configuratiunea tinutului, natur'a pamentului si formatiunea cataractelor asia, că la unele distantie voru esi canale, la altele delaturarea roceloru, adeca a stanceloru si partide munte pietroso.

In totu casulu propriile Porti de feru pe distantia de 2091 metrii sunt cele mai periculóse si voru costá sume enorme. In acelea, candu este ap'a mica, albi'a are apa numai de câte 30—40 metrii (1 cotu micu) afunda, candu din contra, pe unde nu sunt stanci de pétra, albi'a Dunarei este de câte 50—60 de metrii afunda.

Dupa planulu care se alese din cele multe, adoptatu de către comisiune si care se afla astadi in cercetarea guberneloru, regularea desu numitei albii a Dunarei impartite in sectiuni va costá in franci:

Unu canalu numitu la Stanc'a . . .	444,480 franci
La Cozla-Doica . . .	2.500,000 „
La Islaz-Tachtalia, Sivinitia si Grebena . . .	4.000,000 „
La Iutiu . . .	1.200,000 „
La Portile de feru canalu . . .	12.000,000 „
Spelele neprevédute . . .	1.650,520 „
Sum'a totala . . .	22 000,000 franci

Acésta suma impartita pe timpu de 90 ani, spre a se plati in amortisatiuni anuali impreuna cu interesele care dóra nu voru fi mai mari de 5% multu 6%, la care s'ar mai adaoge si spelele, anume de conservarea canaleloru gigantice, care s'aru face dupa planurile propuse, nu aru fi prea mari, daca vomu luá in de aprópe consideratiune nu numai folósele comerciali ale celoru mai multe staturi care se voru trage din navigarea neimpedecata, dara si securitatea averiloru si a vietiei de ómeni din tóta lumea, că-ci nu voru mai trece pe acelea locuri totudeauna cu ghiati'a in ánima cá până acum.

Austri'a.

In statulu Austriei sau asia numit'a Cislaitani'a cris'a politica si parlamentara merge crescendu, spre mai bine ori spre mai reu, acésta este cu totulu alta intrebare. A judecă starea lucruriloru din câte se scriu in diariile din capital'a monarchiei Vien'a, sau in cele din capital'a Ungariei, insémna intru o multime de casuri, a amblá orbecandu pe intunerecu, dandu dintru o grópa in alt'a si cu capulu de parati. Mai nici-unulu din acelea diarie nu este in stare de a se inaltá mai pe susu de interesele si pasiunile de partida si mai tóte se afla sau in servitiulu gubernului, sau in alu cutaroru partide ori nationalitati; fiacare trage focu la ól'a sa. Dara aceasta inca nu ar fi vreunu reu mare, că-ci ar adaoge la limpedirea ideiloru si in fine la o intielegere óre-care, sau la ruptura pe faci'a, că se poti cunosce situatiunea; ele inse lucra cu multa perfidia, se încerca a'si ajutá partid'a respectiva prin propagare de minciuni si prin stratageme vrasmasiesci, cá si cum nu ar fi cu totii cetatieni ai aceluasiu statu si nu 'iar obligá pe unii către altii nici-unu interesu comunu, ci s'aru aflá mai multe tieri si popóra in resboiu unele cu altele.

Ceea ce se pôte cunosce până acum limpede, este numai atàta, că popórale slave, adeca Cechii din Boemi'a si Moravi'a, Polonii din Galiti'a, Slovenii din Stiri'a, Carinthi'a, Carnioli'a sunt prea decisi, despre o parte a'si desrobi limb'a de sub domni'a limbei germane, a le pune alaturea cu acésta si a le scuti de ulteriór'a influentia a ei; totuodata a'si asigurá fiacare nationalitate pentru provinci'a locuita de ea, mai multe drepturi politice din cele vechi, pe care le avuse odinioara, pe care inse potestatea centrala le cassase in provinci'i si le trasese la centru. Cu alte cuvinte, in Austri'a se lucra pentru decentralisare intru o mesura óre-care; de aceea centralismulu si federalismulu isi dau in capete. Centralismulu celu representatu prin gubernu a facutu mai alesu de doi ani incóce mari concessiuni federalismulu in Boemi'a si in Galiti'a, in parte si in Carinthi'a et Carnioli'a. Centralismulu inse rigorosu representatu prin partid'a renumitului profesor Herbst si soçii, strictu nationale germanu, este cu trupu cu sufletu contra ori-carei decentralisari cătu de moderate. Pe acea

partida o ajuta astadi chiaru fara voi'a sa partid'a centralista magiara, care se afla in capulu mesei la Bpest'a. Acésta nu pôte se sufer concesiuni facute in intielesu federalisticu, si acésta din caus'a prea simpla, că prin trecerea de mai multe drepturi autonóme dela parlamentulu centrale si dela gubernulu centrale, la dietele provinciili si la gubernelle respective dualismulu, sufer lovituri fôrte grele si vine in periculu de a se desfiintá; preste aceea decentralisarea din statulu Austriei intaresce pe Croati'a, ar potea se intarésca si pe Transilvani'a in credinti'a că va reintrá in exercitiulu deplinu alu autonomiei sale, apucandu érase pe calea din a. 1863 parasita orbesce in a. 1865.

Acésta ar fi situatiunea momentana, care se desvólta mereu.

Din Romani'a.

Amu promis in Nr. 43 că vomu reproduce dupa „Romanulu“ unu resumatu alu agitaciuniloru confessionali pornite in timpulu din urma pe teritoriulu Romaniei. Amu promis fôrte puçinu; trebeamu se incepemu chiaru dela cele ce s'au intemplat in acésta materia scabrósá in sinulu santului sinodu alu bisericei orthodoxe romane; se adaogemu apoi toti articlii si tóte diatribele câte au aparutu până acuma in aceeasi materia, pentru că se se convinga si publiculu nostru de dincóce de munti, că cei mai multi publicisti mireni, precum si unii membrii ai clerului, casulu infintiarei de arhiepiscopia romano-catolica in Romani'a ilu considera de a dreptulu cá o mesura luata cu scopu curatu politicu de către cabinetulu austro-ungaru, prin scaunulu Romei, in interessulu Austro-Ungariei, cu alte cuvinte: in luptele politice de cucerire dintre acésta monarchia cu Russi'a la Dunare si de aci preste totu teritoriulu dintre cele trei mări, adriatic'a, egeic'a si marea négra, religiunea si biserica se fia angageate érase in servitiulu sabiei cá tocila de ascutitu, in alu artileriei cá fabricantu de pulbere si glóntie, éra in servitiulu diplomatiei cá spióna si portatóre de slepu. Asia vedemu că se crede in Romani'a propria dupa experientiele facute de ei. Pôte fi că acei publicisti astadata nu voru avea dreptu si „Romanulu“ si-a propusu că se scótia din capetele lor acelea ingrijiri.

La locuitorii Transilvaniei si in specialu la romani le este precum se esprima ei, acru sufletulu de certe si urele confessionali, cu atátu mai virtosu, că prin acelea si mai multu numai prin acelea tiér'a intréga au ajunsu de mai multu ori in periculu patentu de nimicire cá principatu, éra in specialu romanii pe marginea peirei sigure prin aceea, că tóte certe lor confessionali, tóte fara nici-o esceptiune, in restimpu de aprópe doue sute de ani au fostu inventate, puse in activitate, apoi aplicate si utilizate cu maiestria in adeveru dracésca, spre a'i invrasmasi pe ei intre ei pentru vecia, spre a desbiná chiaru familiile lor, spre a smaciná si sfarmá intregulu lor elementu, prefacendu'lu in atomi asia, in cătu până 'i lumea si pamentulu se nu se mai aléga nimicu din acestu poporu, ci se remana in veci materialu brutu, din care se se intregésca si ingrasie altii. Chiaru astadi se mai afla intre noi destui ómeni cu creeri seci, cari pe terenulu confessionale lucra barbatesce pe man'a vrasmasiloru existentiei nóstre nationale, une-ori cu rezultate spaimentatórie. Mai multu: se afla si ómeni cá acelu popa din Zarandu si unu altu colegu demnu de elu, care lucra chiaru spre nimicirea instituteloru confessionali proprie, tradatori de sangele propriu si de crucea la care se inchina toti cei de o religiune cu ei.)*

Ori-cātu sunt si au fostu romanii din Romani'a nepasatori de câte se intempla pe la noi, un'a

*) A se vedé coresp. din „Tel. rom.“

totuși o tînu și ei minte, adică urmarile cele mai funeste ale certelor și urenlor confessionali intru o țară cu 2 milioane 200 mii locuitori și cu șapte confesiuni religioase. Ce mirare, dacă au început a vedea și densii cu această ocaziune unu pericolu de propaganda nouă și a se teme de ea. Era însece le răspunde „Romanulu” la toate acelea temeri ale lor:

„Poporul romanu nu numai că n'a prigonitu pe nimeni pe terimulu religiosu, dară din contra a fostu celu mai ingaduitoriu și mai ospitaliaru cu cei de altu nămu și de alta religiune.

Pământulu românescu este singurul care n'a fostu udatu cu sangele versatu în resbelele religioase, și religiunile prigonite în alte țări au gasitu totu-deauna la noi unu adapostu sicuru.

Acăsta este dovéd'a cea mai temeinică, că poporul romanu nu s'a temutu nici-odata de propagandele și inriuririle religioase.

Istori'a ne spune că în Moldov'a, acum sute de ani, s'au facutu încercări de propagande religioase; ele înse n'au sdruncinat intru nimicu credință religioasă a poporului, nici n'au atinsu simțimentele lui.

Pururea în lupta pentru conservarea naționalității sale, poporul romanu a remasu nestramutat în credință stramosiloru sei, dela care nimeni n'a potutu se-lu abata, tocmai pentru cuventulu că nu 'ia fostu impusa, că în alte țări, prin lupte și versari de sange.

Lupte religioase n'amu avutu, politica religioasă n'amu facutu; acăsta o știu prea bine vrasmasii institutiuniloru și ai naționalității noastre.

Ne miramu prin urmare, pentru-ce „Timpulu” dela 20 Maiu a gasitu că trebuie se puna în discuțiune cestiunea religioasă, făcându-se resunetulu acelu cari au cautatu în totu-deauna se înfăoșie țăr'a acăsta că neingaduitore și neospitaliera.

Istori'a de vécuri dă ori-cui cea mai mare desmintire și constituțiunea este foarte lamurită în acăsta privință.

Articolulu 21 din Constituțiune dice:

„Libertatea conștiinței este absolută. Libertatea toturor cultelor este garantată, intru cătu celebratiunea loră nu aduce o atingere ordinii publice și bunelor moravuri.”

Insusi „Timpulu” dice:

„Tari în credință loră, românii nu s'au temutu de biseric'a papală și au respectatu pe acei cari de si eterodocși, țineau se se închine în felulu loră.”

Nu întielegemu dară, sau nu voimă a întielege, pentru-ce ne-amu teme de numele ce are se pórte biseric'a catolică din București?

Pentru-ce într'o țară care a datu dovédă chiaru în timpii cei mai grei și mai departati, că ori-ce inriurire sau propaganda religioasă este cu nepotintia, amu veni se punemu în discuțiune o cestiune care, prin natur'a sa chiaru, ar putea se fia exploatată de vrasmasii nămulu nostru?

Se lasamu se ne spună „Timpulu,” pentru-ce ne amerintia cu unu pericolu în viitoriu.

Éca ce dice fói'a opozițiunei:

„Ce e dreptu, speranță a poporului romanu a fostu și este, că dinastii'a întemeiată de acestu Domnu nu va fi catolică, ci romană, adică ortodoxă; timpu de șeptesprezece ani, înse nici-odata nu s'a simțitu în țară că avem Domnu eterodoxu.”

„Timpulu” mai adaoga:

„Înfintându-se mitropolii catolică din București, spiritulu publicu alu poporului romanu a trebuit se se schimbe, și adică e cu potintia că se se atace tronulu din punctulu de vedere confessional.”

Si mai la vale:

„Mitropolii'a romano-catolică a fostu creată anume spre a slăbi pozițiunea dinastiei de Hohenzollern în Romani'a.”

Nu întielegemu ce are a face infintierea unei mitropolii romano-catolice în București cu tronulu și cu dinastii'a, precum nu întielegemu cum „Timpulu”, care constată că poporul si-a pastratu în totu-deauna religiunea și naționalitatea, se teme adică — la finele vécului XIX — de cucerirea catolică.

Dinastii'a de Hohenzollern nu domnesce pe tronulu României în virtutea dreptului divin, ci în virtutea vointei naționale; ea s'a identificatu cu poporul romanu și a luptatu cu elu pentru dobândirea independenței țării.

A presupune că „spiritulu publicu alu poporului romanu se va schimba prin schimbarea titlului episcopiei catolice din București în mitropolia — remanendu negresitu supusa legiloru țării — și că se va atacă tronulu din punctulu de vedere confessional”, este a presupune că în acăsta țară au fostu și sunt lupte religioase, este a presupune,

în modu gratuit, că capulu statului, care cu eroismu a luptatu cu țăr'a pentru independență, este acum pentru a ei aservire.

Dacă „în timpu de șeptesprezece ani nu s'a simțitu în țară că avem Domnu eterodoxu”, prin ce îmboldire „Timpulu” presupune astadi, că are se se atace tronulu din punctulu de vedere confessional?

Nu ne vomu încerca se combatemu afirmările „Timpului”, căci ori-cine vede curatu, că ele nu potu decurge din temerile ce dice că are de propagandă catolică în țară la noi.

Vom dice numai protivniciloru noștri, că reu facu de se încerca se puna în jocu simțimentele poporului în acăsta privință.

Dovédă despre acăsta avem următoarele loră cuvente:

„Politic'a Habsburgiloru se bifurcă în următoarea dilemă: ori isbutescu se propage catolicismulu în Romani'a, și atunci si-au ajunsu scopulu; ori întemina o resistență otarită la romani, și atunci instrăinédia țăr'a de Domnulu ei, care e unu Hohenzollern, și atunci au ajunsu unu altu scopu, totu atât de importantu.”

Dacă protivnicii noștri credu că Austro-Ungari'a va putea se si realizeze politic'a ei în Oriente prin propagarea catolicismulu în țară la noi, trecutulu romaniloru le strigă că se înșelă foarte; dacă credu înse că resistență țării ar instrăina-o de Domnulu ei, atunci este învederatu că austriacii credu, că Carolu I nu este regele romaniloru, ci aliatulu catolicismulu în contra loră.

Cei dela „Timpulu” înse știu bine, cum știu tota lumea, că Regele romaniloru a datu dovédă că nu voiesce perderea României, ci din contra independentia și întărirea ei; astfelu dară acea propaganda catolico-austriacă n'ar face decât se lege și mai tare pe rege de națiune și pe națiune de rege.

Si încă ceva.

Dacă Austri'a ar procede astfelu, în cătu se rescôle poporul romanu contra catolicismulu, n'ar fi ore învederatu, că în acestu casu ea ar lucra în favoarea ortodoxiei rusești? Voiesce ea ore se silésca poporul se se arunce în brațele Rusiei și se i cêra unu rege și unu patriarhă musulă?

Nu; Austro-Ungari'a este destulu de inteligentă pentru a nu vói se face asemenea propagandă în Romani'a. Austro-Ungari'a apoi știu, cum mai diseram, că nici-o putere omenăscă nu va face pe regele Carolu se lasă, că propagandele straine se isbutésca a-lu instrăina de popor și a instrăina poporul de densulu.

Celu care s'a legatu cu țăr'a prin aceleasi simțimente și a mersu în fruntea armatei conducend'o la vitejia și la gloria, nu va primí din partea Scaunulu papalu acea injuria de care vorbesce „Timpulu.”

Poporul romanu nu este primitoriu de asemenea propagandă; elu si-a pastratu neatinsă religiunea și naționalitatea în timpii cei mai grei, pe candu a avutu se lupte contra ordelu barbare și pe candu se ridicau contra lui totu felulu de amerintieri.

La ce ar isbutí, prin urmare, adică propagandă catolică în Romani'a?

La luptele religioase?

Acăsta este o utopiă în véculu în care traimu, și mai cu sêma în țăr'a noastră.

La schimbarea direcțiunei politicei noastre naționale?

Acăsta este o absurditate, contra careia se ridică trecutulu și bunulu simțiu alu unui popor întregu.

Atunci, în ce scopu facura protivnicii noștri acăsta amerintiere?

Ne voindu a dice unu singuru cuventu greu, ne oprimu aci, marginindu-ne în a le răspunde:

Fiti linisciti, căci nici pap'a dela Rom'a, nici pap'a din Vien'a și nici pap'a din Petersburg nu voru putea cuceri Romani'a prin asemenea ridicole propagandă.”

Din țări straine.

În momentele de față mai stă încă totu Albani'a la ordinea dilei asia, în cătu de si se dice acum că în toate verile, că diplomatii s'a dusu la bai (la scaldă), ea înse nu scapa nici acolo de griji, căci în bătăliile din Albani'a vede érași unu focu ce se pôte întinde prea usioru mai departe. Si în adeveru că evenimentele de până acum sunt destulu de fatali. Aflamu adică din informațiuni cevasi mai exacte decât cele din septyman'a trecută între altele, că Assim pasia

gubernatorulu din capital'a Scutari (Scodra de odinioară) după-ce a vedutu că anume arnautii catolici nu voru se scia de nici-o învoire de a dá din teritoriulu loră la Muntenegru asia precum decisesse sultanulu, în 2 Juniu n. a trimisu pe unu altu pasia generalu cu 6 bataliune și 2 tunuri contra loră spre orasiulu Castrati; arnautii înse s'au aparatu cu tota bravur'a loră cunoscută; bataliile din acea di s'au înnoitu în 3 și 4 Juniu. Perderile au trebuit se fia mari și crunte din ambele parti, pentru-că si turcii au comis crudimi cumplite, necrutându nici femei nici prunci. Numerulu mortiloru și raniloru de ambele parti nu se scie, s'au aflatu numai atâta, că până în 10 Juniu au adusu la Scutari 300 turci bolnavi și raniti. Într'aceea încercări de împaciuire s'au mai facutu, dară până în 13 fără nici-unu rezultat. Arnautii adică nu mai dau turciloru nici-unu credimentu, din cauza că pasii turcesci 'iau înșelatu de nenumerate-ori calcându si cuventulu datu în scrisu că si prin graiulu viu.

Peste toate acestea pe turci 'iau ajunsu și alta catastrofa langă Scutari. A trasnit adică în fabric'a de pulbere, care pe langă ce a saritu în aeru, a omoritu 150 de ómeni și a ranitu pe 53. Vai de ei.

Studii militare din Romani'a.

(Urmare).

Discutiunea dară nu se pôte basă pe distanția la obiectivulu decisivu, ci pe consideratiunile: de o parte, că a treia linie de operatiune trece prin țăr'a inamică, éra de alt'a că Rusii'a trebuie: 1) se pareze unu atacu de flancu alu Transilvaniei asupra armatei principale, 2) se se puna în contactu directu cu popórele nemăgiare ale Ungariei, cari ii sunt foarte simpatice (?)

Afara de acăsta distanță la obiectivulu generalu, pentru operatiuni secundare, cade în a două linie de consideratiune.

Punendu în balanță aceste consideratiuni opuse, noi credemu că nu este imposibilu că Rusii'a se încerce chiaru cu forția a execută o operatiune secundară prin Romani'a. Acăsta o credemu cu atătu mai multu, cu cătu este probabilu că într'unu resboiu cu Austro-Ungari'a, Rusii'a va îngrijí a trimite în spatele Austro-Ungariei principatulu Montenegrului și regatulu Serbiei, va resculă Bosni'a și Hertegovin'a și va trimite în spatele armatei române, care s'ar încerca se apere Moldov'a, principatulu Bulgariei. Acăsta va facilită multu trecerea Rusiei prin Moldov'a, că inamică.

Nu trebuie se perdemu din vedere fiintia Rusiei în peninsul'a balcanică, și de alta parte că ea are ce dá atătu Bulgariei dela noi, cătu si Serbiei și Montenegrului dela Austro-Ungari'a. Afara de acăsta noi neavendu o neutralitate care se garanteze pe Rusii'a, se va lasă ea ore espusa la eventualitatea, că la unu momentu datu Romani'a se parasésca atitudinea sa și se se arunce în flanculu colóneloru sale? Acăsta facută la timpu, ar putea compromite operatiunile sale și fără indoială ea va îngrijí a se asigură chiaru cu forti'a.

Se consideramă acum casulu unui resboiu alu Rusiei în Orientu, la care s'ar opune Austro-Ungari'a. În acestu casu Romani'a închidendu intrarea peninsulei balcanice, si Austro-Ungari'a comandandu acăsta intrare din Transilvani'a, ea va deveni teatrulu de luptă alu ambelor armate. Rusii'a va intră în Romani'a pentru a urma liniile sale de operatiune, pe cari le cunoscemu déjà, éra Austro-Ungari'a va trece Carpatii în Moldov'a și Munteni'a pentru a lua în flancu colónele rusești.

În asemenea resboiu dară, situtatiunea României este destulu de clară și n'avemu trebuință a o mai demonstră.

Din cele ce precedu resulta, că situtatiunea strategică a țării noastre nu este identică cu aceea a Elvetiei sau Belgiei în resboiele dintre cele două mari puteri Francii și Germanii, și prin urmare noi trebuie se posedemu, mai multu decât ele, o puternică armată și unu solidu sistem de apărare.

În cătu privesce sistemulu de apărare, este învederatu, că țăr'a noastră se va aperi în prim'a linia la Carpati, Dunare și Siretu.*) Dacă la acăste obstacole naturale vomu puté adaoga și altele artificiale, sau fortificațiuni, este învederatu că apărarea țării va deveni și mai puternică. Cele trei obstacole naturale se claséza după înportanță loră strategică, precum

*) Fără a bagă, bine întielesu, armat'a noastră în munti, nici a o risipi d'alungulu Dunarii (Vedi „Constituțiunea și Fortificarea Țărilor”).

urmédia: 1) Carpatii, 2) Dunarea, 3) Siretulu. Unii scriitori straini au disu chiaru, că Siretulu nu constituie unu obstacolu strategicu. Ori cum ar fi, acesta va avea trebuința de mai multe si mai importante fortificatiuni, spre a complecta ceea ce natur'a nu a creatu.

Se presupunemu că armat'a noastră este invinsa in prima linie, la Carpati, Dunare sau Siretu. In ori ce munte se nasce indata ide'a, că ea trebuie se se retraga in o a doua linie, in care se continue resistenti'a. In acésta a doua linie va trebui se creamu câte-va Plevne. Se ne intielegemu inse asupra acestei Plevne, care este data atât de multu că exemplu. Plevnele din Romani'a trebuescu se se deosebésca de Plevn'a din Bulgari'a prin aceea, că ele nu trebuescu se constituésca nisce vizuine, in cari se se inchida armat'a noastră spre a capitulá apoi fara conditiuni si a ajunge cá armat'a lu Osman-pasia. Francesii dupa resboiulu din 1870—71 sunt cu totul departe de ideea Plevneloru si in totu sistemulu loru defensivu au cautatu se faca imposibila inchiderea unei armate de 80 sau 100 de mii de ómeni, cari se inceteze de a mai operá in campie.

Plevnele noastre dar din lini'a a doua voru trebui se fie constituite ast-felu, că resistenti'a tiei se nu se termine aci, ci din contra se permita a o continua in o linie următoare.

Resulta dar necesitatea, că se posedemu o a treia linie sau zona de aperiare, unde se se retraga armat'a noastră de campanie, spre a continuá resistenti'a.

Pentru tier'a noastră, că si pentru tóte tierile Europei, a treia linie fortificata formédia reduitulu centralu sau finalu alu aperiarii. Acesta este capital'a sau altu orasiu din tiéra, care din tóte punctele de vedere, este celu mai importantu.

Din acestea se vede lamuritu, de o parte că aperiarea frontiereloru noastre la Carpati, Dunare si Siretu nu esclude de felu pe aceea a reduitulu centralu, sau pe aceea a liniei a doua, éra de alta, că acei cari ar esclude reduitulu centralu si ar sustiné aperiarea numai la frontiere, ar comite o eróre neiertata.

Din contra, fiindu vorba de fortificatiuni, se póte suprimá pentru tierile mici, lini'a I-a si chiaru a II-a, si nu se potu suprimá fortificatiunile reduitulu centralu in care se concentréza primele doué linii. Ast-felu a facutu Belgi'a care a concentratu tóta apararea sa fortificata in reduitulu centralu de la Anversu, ceea ce nu insemnéza că ea a renunțiatu la aperiarea sa mobila — că se dicemu asia — exercitata in linia I-a si a II-a, pana la reduitulu centralu. Deci cei cari s'au ganditu la crearea reduitulu nostru centralu, bine s'au ganditu.

Dar, care este reduitulu nostru centralu? Este capital'a Bucuresti sau orasiulu celu mai importantu din tiéra, care póte sprijini armatele in campanie in tóte eventualitatile resbelului, atât prin situatiunea sa câtu si prin resursele sale militare. Daca amu fi espusi la eventualitatea de a fi atacati numai despre Olteni'a, reduitulu nostru s'ar gasi in Moldov'a: — daca amu fi atacati numai despre Moldov'a, reduitulu nostru s'ar gasi in Olteni'a; — daca amu fi atacati numai despre Carpati, elu s'ar gasi spre Dunare, — si in fine daca amu fi atacati numai despre Dunare, elu ar fi spre Carpati. Precum inse putemu fi atacati dintr'o parte sau dintr'alta, reduitulu centralu se va aflá la intretaierea acestoru diferite directiuni. Capital'a noastră se gasesce aprópe de acésta intretaiere, si prin urmare situatiunea sa strategica este fórte insemnata. Ea taia liniile principale de operatiune ale tiei si stá calare pe lini'a principala de operatiune a Nordului către Orientu. In fine ea este centrulu nationalitatii noastre si ofere cele mai multe resurse militare.

Parisulu nu este fortificatu numai pentru „spiritulu ce adie in acésta mare metropola a Europei“ — spiritu care fu destulu de nenorocitu in consecintie in resboiulu din 1870—71 — dar si pentru importantia strategica de care elu se bucura.

In câtu privesce natur'a fortificatiiloru cari trebuescu se constituésca reduitulu centralu alu aperiarii, nimeni nu póte se cugete că ele aru puté sa fie pasagere, si candu Camer'a noastră, care nu este plina de militari, a votatu cele 15 milióne pentru fortificatii, ea a fostu departe de a se gandi la asemenea lucru. Camer'a noastră, că ori-care din lume, nu puté se voteze in timpu de pace, 15 milióne pentru fortificatii pasagere, cari nu se facu de câtu in timpu de resboiu. De asemenea Camer'a sau Guvernulu nu s'a ganditu că cu suma de 15 milióne va termina fortificarea permanenta a tiei; acésta a fostu numai unu primu creditu alocatu. In nici intr'o tiéra nu s'au alocatu de odata sumele

necesare pentru esecutarea sistemulu defensivu. Nu se póte dar dice, despre cele 15 milióne, nici că sunt pre pușinu, nici că sunt prea multu.

In resumatu, Romani'a se va aperi in prim'a linie la frontiere, in a doua linie, in positiuni strategice importante, éra in a trei'a linie, in reduitulu centralu alu tiei. Daca in prim'a si a doua linie ea nu va posede fortificatiuni permanente, ridicate din timpu de pace, ea va recurge, in timpulu campaniei, la fortificatiuni pasagere sau provisorii, cari voru marí resistenti'a sa, dar cari nu-i voru procura nici odata resistenti'a fortificatiuniloru permanente.

Reduitulu centralu, fie acesta capital'a, fie elu altu orasiu strategicu alu tiei, nu póte fi organizatu decâtu cu fortificatiuni permanente, si prin urmare cu densulu trebuie sa incepemu.

In starea actuala a tiei, armat'a noastră odata invinsa la frontiera, inamiculu va ajunge repede la obiectivulu decisivu, unde nepunendu-se nici o resistentia, elu va dicta conditiunile sale. Inamicii nostri sunt atât de puternici si tiér'a noastră atât de reu configurata pentru aperiare, in câtu neavendu nici ajutoriulu indispensabilu alu cetatiloru, aperiarea noastră intréga póte deveni „o palida epopee militara“ a resistentiei nationale.

Tiér'a dara nu póte fi decâtu recunoscatóre acelora cari au hotaritu fortificarea sa.

Capitanu Gr. Crainicianu.

Alu VII. raportu generale alu societatiei literarie-bisericesci „Alexi-Sincaiana.“

Scopulu ori-carei societati, ce are in vedere dezvoltarea si misicarea fortiloru spirituali si intelectuali nu póte fi decâtu salutaru si binefacatoru pentru aceia cari s'au unitu sub flamur'a ei, cari s'au devotatu si si-au propusu a se ajutá reciproc, a face cauza comuna, cá estmodu toti se fie unulu: unulu in cugete, unulu in fapte si unulu in scopu.

Fiindu si scopulu soc. noastre literarie-bisericesci fórte salutaru pentru membrii ei, de ore-ce in acésta soc. se deprindu ei cu aceea, de ce au mare folosu esindu in viétia, adeca cu sciintele religiunei gr. catolice caror'a sunt dedicati; si de ore-ce On. publicu a cetitu până acuma totu la doi ani câte o dare de séma despre intrég'a ei stare pre acei doi ani, — ne tinemu de datorintia placuta a dá si in acestu anu unu raportu generalu, (dela 2 Juniu 1881 până la 24 Maiu 1883), care este alu VII-lea cá astfeliu On. publicu se ia actu despre activitatea si progresulu facutu in acesti doi ani din urma. Prin acésta credemu a ne fi implinitu datorintia nu numai față de marele publicu, dar si față de membrii fundatori, onorari si binefacatori ai acestei societati. Deci punemu inaintea On. publicu:

A) Starea spirituala si literaria a societatii.

I. Membrii ordinari dela publicarea raportului VI adeca in decursu de doi ani au tinutu 23 sedintie ordinare si 6 extraordinare, pe cari le-au petrecutu parte cu cetirea de operate atâtu prose câtu si poesii, de caracteru mai multu religiosu, in cantitate de 90, dintre cari 58 prose si 32 poesii, precumu si cu peroratiuni alese si cu recensii; — parte cu propuneri si desbateri privitoare atâtu la starea interna, câtu si esterna a societatii.

II. Ajutóriele ce le-a avutu si are soc. in mersulu ei literariu sunt bibliotec'a si archiv'a.

1. Bibliotec'a consta din 3 thece, facendu-se un'a in a. c. In aceste 3 thece, séu in bibliotec'a societatii „Alexi-Sincaiana“ se afla de presente 708 opuri in 1025 volume; va se dica, bibliotec'a in acesti doi ani s'a inmultitu cu 123 opuri, parte obtinute gratuitu, parte cumperate. Multu stimatii Dni, cari au donatu societatiei noastre in decursulu acestoru doi ani câte unu opu séu mai multe, primésca din partea acestei soc. cea mai adenca multiamita.

2. Archiv'a stá din una theca, in care au intratu, sub decursulu acestoru doi ani, mai multe diurnale religiose, scientifiche, politice, belestristice si didactico-pedagogice, parte donate, parte abonate pre banii soc. si anume: Foi'a bisericesca, Preotulu romanu, Revista pentru ist. arch. si filologia, Romanulu, Timpulu, Gazet'a Transilvaniei, Observatoriulu, Convorbiri literarie, Famili'a Amiculu familiei, Auror'a Romana, Transilvani'a, Foi'a scolastica, Scóla practica, Educatoriulu, Cartile saténului romanu si Magyar állam.

Astfeliu dara soc. s'a bucuratu si se bucura de 17 diurnale, dintre care 12 le-a obtinutu gratis, ér 5 pre banii sei. Venimu a aduce multiamita cea mai cordiala Pré stim. Dni redactori, cari au binevoitu a ne sprijini caldurosu prin tramitarea gratuita a pretiutelor Domnieloru sale diurnale!

Avemu de adnotatu, că in anulu curinte s'au compactatu mai multe diurnale, in nr. de 22 din anii de mai nainte si astfeliu au trecutu din detnutulu archivei in alu bibliotecei.

B) Starea personala si materiala.

I. Soc. „Alexi-Sincaiana“ conformu statuteloru ei consista:

1. Din membrii ordinari, cari suntu alumnii seminary. 2. Din membri fundatori, cari solvescu odata pentru totdeauna sum'a de 10 fl. v. a. 3. Din membrii onorari, cari suntu proclamati de atari pentru meritele loru literarie. 4. Din membrii binefacatori, cari ajuta societatea cu ori-ce oferte maritimose. In decursulu acestoru doi ani soc. „Alexi-Sincaiana“ a avutu onóre a numi de membru fundatoriu pre On. Dómná Mari'a Cucu n. Rezei pentru marimiosulu ofertu de 15 fl.

v. a. Asemenea pre on. Dómná Emili'a Popu n. Ossianu si pre Rds. D. Joanu M. Moldovanu, canonicu si directoru la gimn. sup. din Blasiu i-a declarat de membrii binefacatori; ér pre Clrs. D. Dr. Vasiliu Lucaciu, prof. in Satumare si pre Clrs. D. spritualu la seminarulu din locu Joane Georgiu de membrii onorari, destingendu-i totuodata cu diplomele de membrii ai acestei societati.

Totu cu acésta ocaziune suntemu in placut'a positiune a anunćá, că soc. de presente are 25 membrii fundatori, 10 onorari si 111 membri binefacatori, cari fura proclamati de atari in decursulu aniloru espirati dela infiintarea ei, la diferite ocaziuni. Éra in anulu curinte facendu-se unu albumu destinatulu pentru acestu scopu, aceste date avemu onóre a le scóte din acela.

II. Starea materiala séu financiara a soc. consiste in 280 fl. v. a. bani gat'a, ér in obligatiuni 1170 fl. 74 cr. Cu totul 1450 fl. 74 cr. v. a.

Biroulu societatii isi tine de datorintia strinsa a atrage atentiunea debitoriloru fosti membrii ai acestei societati, că se binevoésca a nu intardiá cu solvirea sumeloru datorite acestei societati până la finea a. c.

Membrii ordinari ai soc. „Alexi-Sincaiana“ intrundu-se in sedintia extraordinaria din 10 Maiu a. c. in presenti'a Rvds. D. canonicu si supaveghiatoriu alu acestei soc. Demetriu Coroianu, rectoru seminarulu si alu Clrs. D. conducatoriu At. Demianu, prof. de S. Teologia, fiindu de față si Clrs. D. Eusebiu Cărtice, prefectu de studii, apoi Clrs. D. spiritualu Joane Georgiu si O. D. Sabinu Coroianu, teologu absolutu, si-au alesu noulu birou pre anulu scolastecu 1883/4 in persónele membriloru urmatori: presiedinte Sim. P. Simonu, cl. III; vice-presiedinte Juliu Hubanu, cl. III; notariu alu corespondentiloru Joanu Coz'a, cl. I; cassariu Simeonu Pitea, cl. III; bibliotecariu Victoru Berinde, cl. II; notariu alu sedintieloru Juliu Dragosiu, cl. I; archivariu Eugeniu Dredeanu, cl. I; controloru Ales. Zoicasu, cl. I.

Acestu raportu cetindu-se si aprobandu-se din partea membriloru ordinari ai societatii, avemu onorea a'lu pune si la aprecierea Onoratului publicu.

Gherl'a, la 24 maiu 1883.

Sim. P. Simonu
presied.

Joanu Coz'a
not. coresp.

Dechiaratiune.

Subscriii prin acésta dechiaramu, cumcá assertiunile coprinse in corespondenti'a din Clusiu cu datulu de 31 Maiu a. c. publicata in Nr. 41 a „Observator.“, referitóre la societatea „Julia“, prin care corespondentele lovesce in demnitatea societatiei si se nisuesce a blamá pe unulu din membrii ei — sunt neadeverate, pentru-cá

a) dissertatiunea dlui J. Grecu tinuta in adunarea societatiei au avutu coprinu puru scientificu si a fostu bine primita, necontindu absolutu nimicu anti-religiosu; b) nu s'a intemplat in adunarea aceea nimicu scandalosu, dupa cum se póte citi pintre síre in numit'a corespondentia; deci corespondentulu:

vatema pe nedreptulu si fara basa demnitatea si numele societatiei „Julia“, atribuidu'i o directiune ce nu o are in activitatea sa si care nici póte se o aiba, si asemenea nisuidu-se a blamá si discreditá in modu brutalu pe tinerulu numitu inaintea publicului si a consistoriului din Blasiu; deci cu regretu trebuie se constatamu, cumcá corespondentulu sau din invidia sau din nepricepere a datu publicului cele referitóre la societatea „Julia.“

Rogamu totuodata pe dn. redactoru a publicá in proximu Nr alu „Observ.“ acésta dechiaratiune.

Clusiu, in 8 Juniu 1883.

Drd Dumitru Ciut'a juristu abs., Basiliu Boneu cand. profes., Jacobu Butnariu jur., Aureliu Marincasiu jur., Alesandru Halitia stud. filos., Emiliu F. Negrutu med., Andreiu Trutia I. v-not. comitatensu, Ludovicu Popu, Juliu A. Herbay jur. abs., Dr. Teodoru Mihali cand. adv., Dr. Andreiu Micu cand. adv., Augustu A. Nicóra jur. abs., V. Medesianu med., Alesandru Ciacianu jur., Josifu Turcu med., Dhd Alesandru Popu, Drd B. Popu, J. Hossu, Augustinu Chetianu jur., Nistoru Varareanu jur., B. F. Chibulcuteanu jur., J. Colbasi, Laurentiu Popu juristu.

Clusiu, in 10 Juniu 1883.

In Nr. 41 a. c. alu „Observ.“ unu corespondente din Clusiu facendu nisce reflesiuni la doué corespondentie publicate in „Gazet'a Transilv.“, se ocupa si de societatea „Julia“, facendu'i imputari nemeritate, — aruncandu cu tina in demnitatea ei si nisuidu-se a blamá pe unulu dintre cei mai talentati si diligenti tineri romani dela reg. universitate.

Me simtiu deci indatoratu atâtu in interessulu adeverului, câtu si pentru demnitatea societatiei, atacata pe nedreptulu, a respunde urmatóriele:

Inainte de tóte insemnu, cumcá corespondenti'a si-a gresitu calea, de-óre ce la articlii publicati in „Gazet'a Trans.“, dupa regulile logice trebuie cá si reflesiunile se se faca acolo;*) apoi corespondenti'a de sub intrebare e obscura si fara intielesu pentru cititorii „Observatoriului“, de-óre ce corespondentulu citédia unu singuru pasagiu din „Gazet'a“, care suna: „resultatulu activitatiei acestei societati a culminatu in unu operatu fórte frumusu etc.“

Pentru clarificare insemnu, cumcá operatulu de sub intrebare s'a cetitu in adunarea generala a societatiei „Julia“, tinuta in 20 Maiu a. c. Intrandu in meritu constatu, cumcá e unu neadeveru cornuratu assertiunea, cumcá discursulu dlui med. Juliu Grecu „despre des-

*) Asia este, cu singur'a exceptiune candu cutare diarie refusa publicarea unui respunsu bine scrisu si nu prea lungu; cá-ci la mai multu nici nu sunt obligate. Red.

voltarea genului uman" ar fi fostu îndreptata contra religiunii și revelațiunii; că-ci nu au avutu coprinso religiosu absolute.

Despre această asertiune se poate convinge cititorul din următoarele, și anume: din societatea „Juli'a" sunt eschise ori-ce dispute religioase sau politice, și operatulu dlui Grecu a fostu esaminatu in acestu respectu de către subscrisulu, că presedintele societății; și eu nu am aflatu se se coprinso in acela ceva religiosu sau plane contra religiunii; dara afara de aceea operatulu numitu a fostu esaminatu de către comisiunea literara constatatăre din 6 membrii, și referentulu acelei comisiuni a fostu chiaru unu teologu absolutu in seminariulu din Strigoniu și Oradea-mare; prin urmare nici se poate presupune, cumcă comisiunea literara, in care a avutu rolu decidetoriu unu teologu, se nu fi observatu coprinso anti-religiosu, și se recomande totusi operatulu spre citire in adunare. Discursulu dlui Grecu au fostu de coprinso puru scientificu, obiectivu, lucratu cu multa diligintia, necontnendu nimicu nici religiosu, nici anti-religiosu.

Tendenti'a corespondentelui o consideru de foarte dubioasă, de-ore ce se prea ocupa de person'a tinerului Grecu și apoi obiectivitate nu afli, că in palma.

Curiosu lucru este, că corespondentele, poate unicu, afla dissertatiunea de sub intrebare, precum și teori'a dezvoltata de Darwin și altii, de stricatiōsa societății omenesci in urmarile loru, dara atunci ar fi enigma, cum de la toate universitatile se propunu atari teorii, și se tinu prelegeri publice, și inca la tineri de universitate?? Ei! dara ore potemu atribui operatulu cestionatu unu efectu atatu de mare asupra societății omenesci, in genere?? de si a seceratu aplause frenetice și a fostu foarte frumosu.

Elaboratulu a fostu bine primitu de către ascultatori și e cu totulu indiferent pentru cititoriu, că au seceratu aplause ori nu? corespondentele „Gazetei" da răspunsu afirmativu, alu „Observ." negativu nu numai, ci merge și mai departe, observandu că „multi" dintre membrii au protestatu, pentru-ce l'a premiatu dn. presedinte. Din intielesulu acestui pasagiu cititoriulu afla, că unu scandalu a trebuitu se se intemple, protestandu „multi", in contra cui, cu ce dreptu? Corespondentulu e confusu, de-ore ce vreunu scandalu nu s'a intemplat; dara devine și ridiculu cu „observarea" sa, de-ore ce premiarea a premersu citirei discursului, și astfelu pretinsulu scandalu nu se poate aduce in legatura cu rezultatulu sau impressiunea discursului dlui Grecu.

Corespondentulu merge până la impertinentia, recomandandu pe dn. J. Grecu in deosebit'a atentiune a Venerat. consistoriu din Blasiu, și ce e mai multu, sub anonimitate; sub ce titlu 'și atribue inaintea Consistoriului anonimulu atata auctoritate? sau dora in acestu respectu si-a și inaintatu suplic'a către V. Consistoriu? cine l'au insarcinatu? Eu sum siguru, că V. Consistoriu candu e vorba de stipendii, pune pondu pe atestate, era nu pe vorbele luate din ventu; apoi tinerulu Grecu și in estu anu va produce atestate eminente despre progresulu in studiu. In acestu respectu coresp. trebuea se fia mai modestu; — ei, dara cum vine că cu ceilalti membrii, cari inca au avutu parte in elaboratu, criticandu-lu, nu se ocupa și nu'i recomanda pentru stipendie; că-ci daca e vorba se acusamu, atunci toti sunt de rugu, căti au admisu operatulu, cătu și cei ce l'au aplaudatu frenetice.

Corespondentele, sau că nu a priceputu coprinso operatulu, sau, ce inca e adeveratu, nu l'au ascultat, ci — luandu in consideratiune cele intemplate — au esitu afara, facându'si mai inainte nisce observari nepotrivite și necuviințiōse in adunari publice, pregatitu și informatu falsu, poate de altii, de si observu, că nu voiescu se știu cine e corespondentele, nici voiescu se facu presupuneri nebasate referitoriu la person'a cuiva.)*

Dr. Andreiu Micu,
presied. alu societ. „Juli'a."

Soiri diverse.

— (A trei'a sinucidere de funcționar in 10 zile la Bpest'a). Nic. Gyűrik notariulu dela tribunalu s'a inpuscatu asia, in cătu 'iau saritu creerii in toate partile. A lasatu in urm'a sa cinci scrisori adresate la 5 persoane.

— (Invitare) la sedintia publica a reuniunii invetiatorilor romani gr.-or. din districtulu Sibiiului, despartimentulu Saliste, ce se va tine Luni la 6/18 Iunie a. c. in edificiulu scolei din Saliste. Inceputulu la 10 ore inainte de amedi.

Saliste, 27 Maiu 1883.
Comitetulu.

Dupa mas'a comuna escursiune in „Berculu rosii" și petrecere cu dantiu.

*) Corespondentele este locutoriu din Clusiu, și dupa acestea doue raspunsuri ce i se dau, este cestiune de onore, dara si depinde cu totulu dela dsa, că se esa pe față acolo intre dvōstra.

Red.

Oferte in bani sau carti in favorulu fondului si bibliotecei Reuniunii se primescu cu mare multiamita.

Programu.

1. „Cuventu de deschidere“, de presedintele despartimentului N. Ivanu.
2. „Oda statuei lui Mihaiu Viteazulu“, poezie de V. Alecsandri, declamata de M. Fratila, invetiatoriu in Galesiu.
3. „Intre piētr'a Detunat'a“, coru de barbati, de G. Dim'a.
4. „Misiunea inteligentiei romane față de popor“, tractatu de D. Chirc'a, invetiatoriu in Saliste.
5. „Steau'a Romaniei“, de Vas. Alecsandri, cantata de elevii scolei de repetitie din Galesiu.
6. „Educatiunea in scola si familie“, de Vas. Iosofu, invetiatoriu in Tilisca.
7. „Pastoriulu“, poezie, cantata de elevii scolei din Saliste.
8. „Biserica risipita“, legenda de V. Alecsandri, declamata de N. Borz'a, invetiatoriu in Saliste.
9. „Bucurii nevinovate“, coru de barbati de G. Dim'a.

— (Societatea de lectura) a stud. rom. dela gimnasiulu superioru romano-catolicu din Clusiu tine sedintia sa publica in 17 Juniu st. n. a. c., adica in dio'a de Rusali, in casin'a inteligentiei rom. din locu (localitatea paroch. gr.-cat.) Inceputulu la 4½ ore p. m. Pretiulu intrarei dupa placu.

Oferte maritimose in favorulu bibliotecei si alu cassei se primescu cu multiamita, cuitandu-se pe cale diaristica; și au de a se adresă de a dreptulu aperiatorului soc., rev. dnu Gavrilu Popu, protopopu in locu si profesoriu de limb'a rom.

Clusiu, 28 Maiu 1883.)*

Comitetulu.

Program'a:

1. „Cuventu de deschidere“, rostitu de presedintele societății, Gavrilu Triponu, stud. de clasa a VIII.
2. „Hor'a dela Griviti'a“, poezia de V. Alexandri, intonatu de corulu vocalu.
3. „Inflinti'a naturei esterne asupr'a poeziei poporale romane“, disertatiunea premiata de soc., prelesu de autoriulu Gavrilu Triponu, stud. de clasa a VIII.
4. „Moldov'a in 1857“, poezia de V. Alesandri, declamata de Joanu Cherechesiu, stud. de clasa a VII.
5. „Concertu“, solo der Beriot, esecutatu pre violina de Robertu Schreiber, juristu.
6. „Amoru si entusiasmu“, novela premiata de soc. prelesu de autoriulu Joanu Cherechesiu, stud. de clasa a VII.
7. „Duoi ochi“, poezia si melodia de Gr. Ventura solo, cantatu de Vas. Vute'a stud. de clasa VII.
8. „Tiganulu si ursic'a“, poezia de Th. Speranti'a declamata de Romulu Ramontianu, stud. de clasa a VIII.
9. „Vorba multa saracia“, intonata de corulu vocalu.
10. „Vorbire de inchidere“, rostita de Juliu Carsiai stud. de clasa a VIII.

— (Convocare). Toti p. t. domni membrii ai „casinei inteligentiei romane din Orascia si juru“ se convoca la o sedintia generala, ce se va tine sambata in 23 Juniu st. n. a. c. la 2 ore d. a. in localitatea casinei. Obiectu de pertractatu este:

*) Ajunse la Sibiiu in 14 Juniu st. n.

modificarea statutelor in intielesulu ordinatiunei ministeriale Nr. 19094 ex 1883.

Orascia, in 11 Juniu 1883.

N. Herlea
notariu.

Samuilu Popu
v. pres. ad hoc.

Unde se capeta petrolu de salonu

„Oleu imperialu“

pentru ardietore rotunde conformu petrolului americanu, in pretiulu celu mai eftinu?

Numai la

G. D. Theil

Sibiiu, strad'a Weinanger Nr. 1,

representante alu primei fabrici transilvane de petrolu si unsore de caru in Brasiovu.

Una butoiu de 100 Chilo fl. 14.50.

(163) 4—4

Minunea industriei

numai 4 florini

unu orologiu-pendulu provediutu cu patentu c. r., suna la ora si la jumetate de ora, in rama din lemnu de nuc, poleitu finu, cu greutate de bronzu. — Afara de aceste calitati eminente acestu orologiu mai are si acea insusire neplatita, că

c. r. cadranu patentatu luminédia

pe intunereu cu o lumina violeta foarte frumoasa si magica, era pentru acea lumina intnsiva se garantédia 10 ani.

Multe sute de cumperatori cari au vediutu si cumperatu orologiulu acesta, au fostu că fermecati prin această

eftinatate de necreditu,
precum nici că s'a mai vediutu.

Afara de această ne tinemu de a nostra datorintia că se reflectamu pe toti cititorii, că de candu existu orolōge ceva asemeni, practic si necreditu de eftinu nu s'a mai vediutu si poate că in o suta de ani nici nu va mai fi

Avertisementu.

Aceste orolōge prin mine anunciate cu 4 fl. porta pe cadranu in litere aurite inscriptiunea: „Patent“.

Orolōge care sunt anunciate de alte firme cu 2 fl. 20 cri! sunt de nimica si eu le vendu aceste cu 1 fl. 50 cri.

Nu mai puțin de observatu sunt si pretiurile aici notate despre orolōge de bosunariu, a caroru eftinatate numai admirare poate produce.

3334 orolōge de bosunariu cilindre

din celu mai finu auru-double frantiozesen, regulate pe minutu, mai inainte fl. 14, acum numai fl. 4.95. Foarte elegante; garantia pentru ambletu corectu 5 ani.

2325 orolōge cu anghira

pe 15 rubinuri cu aretatoriu de secunde, foarte finu repassatu pe secunda, mai inainte fl. 21, acum numai fl. 7. Cutiela sunt din celu mai finu argintu-nicol sau auru-double. 5 ani garantia.

3650 orolōge remontoir

din veritabilu auru-double, fara cheia de intorsu la torta, cu mecanismu finu regulatu de nicolu; celu mai bunu si celu mai eftinu orologiu din lume, mai inainte fl. 24, acum numai fl. 8.50.

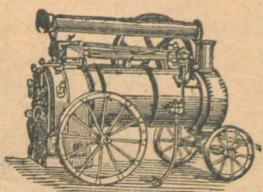
1400 orolōge remontoir veritabile

din argintu veritabilu de 13 loti probatu, fara cheia de intorsu la torta, cu mecanismu la aretatoriu si veritabilu mecanismu nicolu privilegiatu, repassatu pe secunda, cu pretiu necreditu de eftinu, dara adeveratu, care nu a mai fostu; mai inainte fl. 35, acum numai fl. 14.

De si pretiulu este asia fabulosu de eftinu, se da gratis la fiecare orologiu de bosunariu unu lantiu de auru-double.

Comande prin posta că si prin telegrafu, care se voru efectua cu rambursa postala sau dupa tramitarea sumei, sunt a se adresă la

(159) 3—3
F. Schapira,
depôt principalu de orolōge, pendule patentate
Vien'a, II., Schiffamtsgasse 20.

RANSOMES, HEAD & JEFFERIES

AGENTU GENERALU

J. GROSSMANN

BUDAPEST'A

ANTAIA FABRICA UNGURÉSCA DE MASINE DE AGRICULTURA

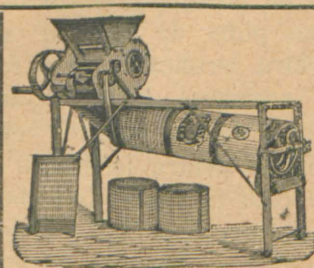
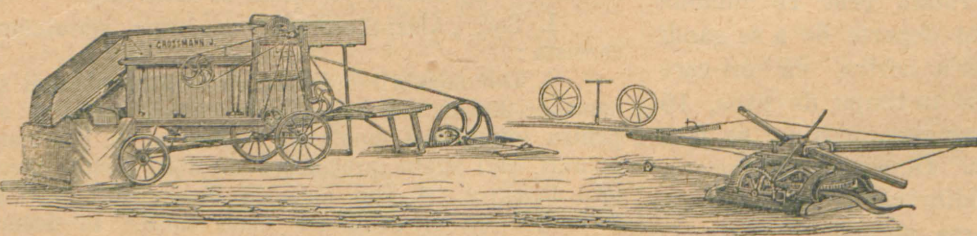
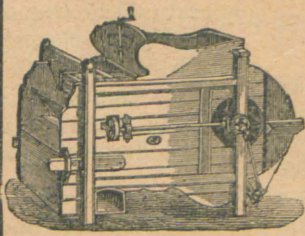
ALUI

GROSSMANN & RAUSCHENBACH

BUDAPEST'A

(157) 5—6

Pentru comande binevoitoare sau visite la etablissementulu nostru ne rugamu frumosu.

Editoru si redactoru responsabile: **G. Baritiu.**

Tipariulu lui **W. Krafft.**